

Omarm ook verval en vergankelijkheid, omarm de ziel

In haar boek *Betere mensen* (2014) zegt de wetenschapsocioloog en filosoof Trudy Dehue dat de huidige leefstijlpolitiek genadeloos is voor mensen die pech hebben. De kern van de leefstijlpolitiek is dat ieder mens verantwoordelijk is voor zijn of haar eigen leven (lees: succes, gezondheid, loopbaan, inkomen, status). Als er haperingen of moeilijkheden zijn, is het ieders taak om die zelf op te lossen. Problemen zijn daarmee gepersonaliseerd. Je beroepen op omstandigheden, pech, toeval of genetische aanleg kan niet meer. Welslagen in het leven is je eigen verdienste. Voor wie mislukt, is er geen compassie. Tragiek, verdriet, falen, onzekerheid en vergankelijkheid hebben geen plek meer.

In dit nummer vindt u een pleidooi voor de erkenning van verval en kwetsbaarheid. In allerlei toonaarden. In het interview komt Evelien Tonkens aan het woord. Zij benadrukt de keerzijde van vrijheid en zelfredzaamheid: veel mensen in onze samenleving kunnen niet voldoen aan dat ideaal, voelen zich tekortschieten en schamen zich daarvoor. Christa Anbeek laat zien hoe de dialoog over ontregelende of contrastervaringen ruimte schept en een basis schept om elkaar over de grenzen van persoonlijke en levensbeschouwelijke grenzen heen te ontmoeten. Sjaak Körver wil inzichtelijk maken dat aandacht voor verval en beschadigingen in het leven én voor de zorg om daarmee om te gaan, meer diepte en diepgang oproept, een vorm van schoonheid waarin zich de ziel weerspiegelt. De drie bijdragen komen uit bij de vaststelling dat juist geestelijk verzorgers bij uitstek in staat zijn om met tragiek, kwetsbaarheid, contrastervaringen en verval om te gaan, mensen te helpen om hun vragen hieromtrent te ordenen en hen – met een beroep op de rijkdom van levensbeschouwelijke tradities – een perspectief te bieden.

De kunstenaar Marc Mulders raakt met zijn werk eveneens aan dit thema. Hij ziet een hernieuwde belangstelling voor spiritualiteit, zorg en detail – iets wat in al zijn werk doorschemert. Ook de praktijkverhalen gaan verder in op het thema van contrastervaringen en kwetsbaarheid. Antoinette Scholten pleit ervoor het contrast tussen de inhoud van het werk van de geestelijke verzorging en de soms grote moeite met de organisatorische context juist te omarmen. Jamila Zacouri neemt de contrastervaringen rondom diversiteit als uitgangspunt in haar lessen voor verpleegkundigen en artsen over de religieuze achtergronden van moslimpatiënten. In het boekessay onderzoekt Hetty Zock de eigen accenten van de literatuur over zingeving in deze tijd, en laat zien waar geestelijke verzorging toch net anders hiermee omgaat: het ingaan op de grenzen van het bestaan en het zich kunnen beroepen op levensbeschouwelijke tradities. Ook de filmrecensie (Ina Brouwer) en het gedicht van Eric de Rooij raken aan het thema.

Uiteraard zijn er dan nog de columns, de Etalage, de schets van een lopend onderzoek, en een flink aantal boekrecensies. Voor ieder wat wils. Maar in ieder geval een nummer waaruit de ziel van geestelijke verzorging spreekt.

Inmiddels is een deel van het archief van het TGV online beschikbaar (in de Kennisbank van de website van de VGVZ). Vorige maand heeft Hannah Nováková afscheid genomen van de redactie; het werk voor de redactie bleek niet goed te verenigen met haar andere werk. Vanaf september treedt Niels den Toom, promovendus bij de PTHU, toe tot de redactie.

Sjaak Körver, hoofdredacteur; tgvhooftredacteur@vgvz.nl